

васць/розначасовасць і кратнасць/аднакратнасць. Мастацкі час, які сканструяваны па мадэлі рэальнага, з аднаго боку, адлюстроўвае дадзеныя прыкметы, але ў той жа час уяўляе значна больш вобразную і шматмерную катэгорыю.

Даклад зроблены на матэрыяле серыі раманаў Дж. Роўлінг «Гары Потэр», бо, на нашу думку, дадзены раман з'яўляецца адным з яркіх прыкладаў жанра фантастычнай літаратуры, дзе з дапамогай мовы і разнастайных моўных сродкаў аўтар можа кіраваць часам. У тэксце існуюць дзве часовыя восі: «лінія апавядання» – аднамерная, і «лінія падзей, якія апісваюцца» – шматмерная. Іх суадносіны параджаюць шматмернасць мастацкага часу і робяць магчымымі часовыя зрухі. Дж. Роўлінг стварыла фантастычны свет, які жыве па законах «казачнай рэальнасці». Кожная кніга пачынаецца з шэрага падзей, якія не супярэчаць штодзённай рэальнасці. У серыі назіраецца пэўная **цыклічнасць часу**: кожны раман пачынаецца ўлетку; далей падрабязна апісваецца школьны год у Хогвартсе (школе чараўніцтва), які пачынаецца 1-га верасня, як і паўсюль, а потым заканчваецца экзаменамі і летнімі вакацыямі ў сям'і Дурслаў.

Паслядоўнасць падзей, якая ў рэальным свеце заўсёды незваротная (яна скіроўваецца з мінулага ў будучыню), у свеце мастацкага твора часта парушаецца. Прыкладамі такога парушэння з'яўляюцца **тэкставыя ахраніі** – рэтраспекцыя і праспекцыя. Лінія апавядання – гэта **абсалютны час**, ён мае характарыстыкі рэальнага часу (у дадзеным творы – цяперашні). **Рэтраспекцыя** ажыццяўляецца з дапамогай «магічных прадметаў» аповеду і марфалагічных сродкаў: *The one with the power to vanquish the Dark Lord approaches [...] and the Dark Lord will mark him as his equal, but he will have power the Dark Lord knows not*. Магічны прадмет *The Pensieve* пераносіць Гары ў мінулае – здаецца, ажыццяўляецца рэтраспекцыя і павінна адбывацца дапамаганне часоў (напр., *would* замест *will*, *had approached* замест *approaches*). Але для дадзенага моманту ў мінулым гаворка ідзе пра будучае, і адносна моманту сітуацыі адбываецца праспекцыя. Гэта праспекцыя ў рэтраспекцыі, ці, навукова кажучы, **адносны час**.

Найбольш пашыранымі лінгвістычнымі спосабамі рэпрэзентацыі катэгорыі тэмпаральнасці з'яўляюцца дзеяслоўныя формы і лексічныя адзінкі з адпаведнай семантыкай. Пад фантастычным часам мы разумеем разыходжанне абсалютнага часу і адноснага (маецца на ўвазе той неадкладны час, які датычыцца моўнай сітуацыі). Выкарыстоўванне аўтарам фантастычнага часу дапамагае чытачу адчуць магічныя прадметы і з'явы тэксту твора як тыя, якія рэальна існуюць, а значыць, дае адрасату магчымасць цалкам пагрузіцца ў свет твора, больш поўна спазнаць і зразумець яго.

В. Скоробогатый

КОМПЛИМЕНТ В СОЦИАЛЬНОЙ СЕТИ INSTAGRAM

В центре нашего внимания – комплимент как речевой жанр. Целью исследования является выявление особенностей употребления комплимента в социальной сети Instagram. Комплимент интерпретируется нами как вербальное средство выражения похвалы, признания, восхищения или одобрения.

Нами отобраны 10 русскоговорящих знаменитостей на основании ряда критериев: учитывались активность персонажа в социальных сетях, его медийность, количество подписчиков, а также их активность в комментировании постов своих кумиров.

Посредством сплошной выборки нами отобрано 1 000 комплиментарных единиц. В ходе анализа самостоятельно разработана их классификация: 1) комплименты таланту и профессиональной деятельности артиста: *Я обожаю ваши песни!*; *Крутой клип, весь день его пересматриваю!*; *Ты правда заслуживаешь эту премию!*; 2) комплименты внешнему виду, которые включают в себя комплименты: а) глазам (*У Вас такие красивые глаза; Можно умереть от этого взгляда*); б) прическе (*Новая прическа вам очень идет!*; *волосы АГОНЬ!!!*); в) чертам лица (*сочные губы, мощная челюсть*); г) фигуре (*Такая тонкая талия!*; *Вот это попа!*); д) одежде артиста, чувству стиля (*стильно!*, *вот это шубка!*); е) возрасту (*В таком возрасте и ни одной морщинки! Молодец;* *С годами только хорошеете!*). Осуществлена также классификация комплиментов в зависимости от возраста адресата и гендерной принадлежности адресанта и адресата.

Относительно корпуса комплиментов, адресант которых – женщина, отметим, что, чем старше адресат, тем больше комментариев посвящено восхвалению таланта, но комплименты внешнему виду по-прежнему преобладают. В возрастной категории до 25 лет комментарии таланту составляют 6,3 % от общего числа комплиментов, а в группе старше 41 года – 15 %.

Количество комплиментов, предметом которых является возраст, увеличивается с годами адресата (в категориях старше 41 их 11 %, а до 30 лет не было выявлено ни одного). Наиболее часто используемыми лексемами являются *красивый, красавчик, шикарный, мужественный взгляд* (около 10 % от общего количества комментариев). Мужчины делают еще больше комплиментов возрасту женщины (с 4,6 % в категории до 25 лет до 18,5 % – старше 41) и ее таланту (от 11,3 % до 23 %). В качестве комплимента таланту артиста и его профессиональной деятельности активно используются лексемы *респект, альбом шикарный, потрясающая хореография, ты прекрасно поешь*. Языковые средства, используемые адресантами, крайне стереотипны.

Помимо наиболее частотных комплиментов (*красавица, прелесть, няша, милаха, лучшая, офигенная*), встречаются уникальные, нестандартные: *Ты всегда искренне думаешь; Классный пупок; Он небо; Стильный кекс; Ты – «секс-машинка»; Лицо – произведение искусства; После такой фотки я хочу развестись с мужем!* и др. Их исследование в дальнейшем представляется нам чрезвычайно интересным.

А. Смоленская

ЯЗЫКОВЫЕ СРЕДСТВА ВЫРАЖЕНИЯ СТРАХА В ХУДОЖЕСТВЕННОМ ДИСКУРСЕ

Средства языка, употребленные в художественном дискурсе с заданными целями, рассматриваются нами как выразительные средства языка. Они могут быть различных уровней. Материалом исследования послужили